

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**БУХОРО МУҲАНДИСЛИК-ТЕХНОЛОГИЯ
ИНСТИТУТИ**

Ижтимоий фанлар кафедраси

**«ИНСОН ҚАДРИ –
ТАРАҚҚИЁТ
СТРАТЕГИЯСИНИНГ
АСОСИ»**

Республика илмий-назарий конференцияси

(«Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили»га бағишланади)

Бухоро – 2022

so'z, uning fransuzcha ekvivalenti ot+ot shaklida qo'shma so'z bo'lib kelganligini ko'rish mumkin.

Fransuz va o'zbek tillaridagi "zargarlik" va "zardo'zlik" hamda "orfèvrerie" va "broderie d'or" terminlarini leksik-semantik va milliy-madaniy xususiyatlariga ko'ra qiyosiy va chog'ishtirma tahlil etib, quyidagi xulosalarni berish mumkin:

1. Ikki noqardosh fransuz va o'zbek tillariga xos terminlar shu til me'yorlaridan kelib chiqish bilan birga, o'z madaniyati va turmush tarzini ifodalashda ba'zan mushtaraklik va ba'zan o'zigaxoslik kasb etadi.

2. Har ikkala tilga xos bo'lgan terminlar tarkibi va tarjimai so'z, juft so'z, so'z birikmasi yoki so'z qo'shilmasidan tarkib topganini ko'rish mumkin.

3. Shu bilan birga, o'zbek va fransuz tilidagi atamalar shu til sathida o'zining ko'plab sinonim va paronimlariga egaligi bilan xarakterlanadi.

4. Yevropada dastlab hunar sifatida paydo bo'lgan zardo'zlik bugungi kunda zamonaviy sanoatning bilan uyg'unlik kasb etgan bo'lsa, O'rta Osiyo, xususan, Buxoro zardo'zligi milliy hunarmandchilik asosidagi ananalarini saqlab qolgan san'at sifatida butun dunyo e'tirofiga sazovvor bo'lmoqda.

СУХРАВАРДИЙ ТАЪЛИМОТИНИНГ БАРКАМОЛ ИНСОН ТАРБИЯСИДАГИ ЎРНИ

***Муртозаев Шаҳобиддин Бахриддинович-БухДПИ Ижтимоий фанлар
кафедраси ўқитувчиси***

Сухравардий учун сўфий шариатнинг рўза ва ибодат каби кўрсатмаларини чин дилдан қабул қиладиган ва итоаткорлик, ибодат орқали қалбни қондирадиган ва қалбни мақтовга сазовор қиладиган, Пайғамбарнинг ахлоқий фазилатлари билан безатадиган кишидир. У барча ишлари ва сўзлари билан Аллоҳнинг розилигига интилиши керак. Бир марта ҳам такаббурлик ва бузуқлик бўлмаган ишлар ҳақиқий этиқодга олиб келади. Ва самимий этиқод инсонни Оллоҳдан чинакам кўрқувга, маънавий покликка ва юксакликка олиб боради. Шундан сў сўфий Оллоҳнинг севгиси ва розилигига эришади.

Ўзини барча гўзал фазилатлар билан безаш сўфийлик меъёрларининг моҳиятидир. Сўфий ўзини яхши хулқ билан безаб туриши ва ҳар доим ўз қалбини поклашга ҳаракат қилиши керак. Покликни топган қалбда Оллоҳдан ўзга ҳеч нарса йўқ, чунки унинг учун қимматбаҳо ва оддий

тошлар тенгдир. Сўфий фақат шу ҳолатда Илм ал-Ладуни - донолик ва ички маънавий кашфиётлар сирига етиб боради. Шундай қилиб, у сўфийлик йўлининг энг юқори “чўққиси” (мақомига) этади. Бу унинг ҳақиқий сўфийга айланганидан далолат беради.

Юракнинг ҳаракати заиф бўлмаслиги керак ва бедор рух (нафсибедор) тинч турмаслиги керак, яъни у ҳамиша илгари силжиши керак. Қалб Аллоҳга кўникиб, “яширин илҳом” га (илҳам ал-ғайб) етиб келганида, у Аллоҳнинг овозини бевосита тингловчисига айланади.

Суҳравардийнинг фикрига кўра тасаввуф бу яхши ахлоқни тарбиялаш, яхши фазилатларни ўзлаштириш ва ёмон фазилатлардан воз кечишдир. Бу тасаввуфнинг мақсади. Сўфий ахлоқининг нозик томонларини тушунадиган киши мақсадга эришади, тушунмаган киши ахлоқ билан ҳали таниш эмас.

Юракнинг икки томони бор, бир томони билан у руҳнинг юксак томонига (рух), иккинчиси эса ҳайвонлар руҳига (нафсига) суянади. Агар ма'навиятга мойиллик ғалаба қозонса, сўфий қалбни такомиллаштириш устида ишлаши керак ва бу унга фойдали бўлади. Ва агар ҳайвонот” ғалаба қозонса, сўфий дунёвий истаклар ва инстинктларга боғланиб қолади. Бундай ҳолда, шайтон унда ҳокимиятни қўлга киритади, уни дунёвий лаззатлар билан йўлдан оздиради ва шахватга ундайди ва сўфий азоб чекади.

Юракда эшитилган ҳамма нарса буларнинг барчаси Аллоҳнинг сўзлари эканлигидан далолат беради ва сўфий буларнинг барчасига эришиш учун энг юқори даражадаги интилиш ҳамда эҳтиросли муҳаббат истакларидан фойдаланиш орқали ҳаракат қилиши керак.

Уйда бўлишни танлаган сўфийлар ўз ичида саёҳат қилишади ва шу тариқа сўфийлик йўлининг барча нозикликларини ўрганадилар, шунинг учун уларга жисмоний саёҳат қилишнинг ҳожати йўқ.

Суҳравардининг ахлоқий қарашларининг умумий контекстидан шуни хулоса қилиш мумкинки, шайх ахлоқни икки жиҳатдан кўриб чиқади: умуман одамларнинг ахлоқи ва ҳақиқатга эришиш йўлидаги саёҳатчининг ахлоқи.

Суҳравардининг таълимотини таҳлил қилиб, шундай хулосага келишимиз мумкинки, Суҳравардий дунёдан узилиб узлатга чекинган сўфий эмас эди. Унинг исботи унинг Аббосийлар халифалигида сиёсатчи бўлганлиги. Шунга асосланиб айтишимиз мумкинки, Суҳравардий учун “зуҳд” бу зоҳид ва дунёдан чекиниш эмас, бу ҳар қандай салбий ҳаракатлар

ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА АХБОРОТ-КОММУНИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШДАГИ МУАММОЛАР ВА ИСТИҚБОЛДАГИ ВАЗИФАЛАР	
<i>Равшанова Гулчера Махаматовна</i>	103
ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИНИНГ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА ТУТГАН ЎРНИ	
<i>Шодиев Ж.Ж.</i>	107
ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ.	
<i>Азимов А.А.</i>	109
ОИЛА-НИКОҲ МУНОСАБАТЛАРНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА ЭВОЛЮЦИЯСИ.	
<i>Ғафуров Дониёр Орифович</i>	111
ZARGARLIK VA ZARDO'ZLIKKA OID TERMINLARNING TARIXI VA ULARNING LINGVO-KULTUROLOGIK XUSUSIYATLARI (o'zbek va fransuz tillari misolida)	
<i>Hojiyeva Gulchehra Salimovna</i>	115
СУХРАВАРДИЙ ТАЪЛИМОТИНИНГ БАРКАМОЛ ИНСОН ТАРБИЯСИДАГИ ЎРНИ	
<i>Муртозаев Шаҳобиддин Бахриддинович</i>	119
ТАЪЛИМ – ТАРБИЯ ЖАРАЁНИДА АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ	
<i>Равшанова Гулчера Махаматовна</i>	121
ИНСОН МАНФААТЛАРИНИ ЮКСАЛТИРИШ ЗАРУРИЯТИ.	
<i>Шодиев Ж.Ж.</i>	124
ЖАМИЯТДА ҚОНУН УСТИВОРЛИГИ ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИ ЯНАДА ОШИРИШ МУАММОЛАРИ.	
<i>Омарова Г.С., Уразбаев А.</i>	127
НАВОИЙ ЎГИТЛАРИДА БАРКАМОЛ ФАРЗАНД ТАРБИЯСИ.	
<i>Султонова Л.С., Жумаева Д.</i>	130
ФАРЗАНД ТАРБИЯСИ – ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИДАН БИРИ.	
<i>Султонова Л.</i>	132
ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ПЕДАГОГНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ.	
<i>Қодирова М.</i>	136
ТАРАҚҚИЁТ СТРАТЕГИЯСИНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ.	
<i>Чориева Н.</i>	138
ВИЖДОН ЭРКИНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИДИР.	
<i>Тогаева С.Р.</i>	141
ЎЗБЕКИСТОНДА ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ – ДАВЛАТ СИЁСАТИ ДАРАЖАСИДА.	
<i>Каландарова Ф.А.</i>	143
БУХОРОДА МАЪРИФАТПАРВАРЛИК ҲАРАКАТИНИНГ ТАРИХИЙ-ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛИ.	
<i>Қамариддинов Ш.</i>	146
АБДУРАУФ ФИТРАТ ИЛМИЙ МЕРОСИНИНГ ФАЛСАФИЙ МОҲИЯТИ.	
<i>Қамариддинова Г.</i>	148